NADİYE AHMET НАДИЕ АХМЕТ

GÜLLER AÇMIŞ, GÜLLER!

РОЗИТЕ СА ЦЪФНАЛИ, РОЗИТЕ!

NADİYE AHMET **НАДИЕ АХМЕД**

GÜLLER AÇMIŞ, GÜLLER!

РОЗИТЕ СА ЦЪФНАЛИ, РОЗИТЕ!

SOFYA 2019 **СОФИЯ 2019**

İÇİNDEKİLER

GÜLLER AÇMIŞ, GÜLLER! 7
BİZİM EVİMİZ 11
CANDAN BİR DOSTLUK 15
GERÇEK DOSTLUK 19
KEDİ İLE KÖPEK GİBİ 23
GÜLME ARKADAŞINA GELİR SENİN DE BAŞINA 27
DELİORMAN KADINI 31
SAYGI HAKEDİLMELİ 35
SU TESTİSİ SU YOLUNDA KIRILIR 39
ÇOK NEFİS 43
BAYRAM COŞKUSU 47
AMİRA'NIN YEDİNCİ DOĞUM GÜNÜNE 51
GÜLÜMSE DE, GÜZEL KIZ DESİNLER 55
DERT KÜPÜ 59
MAŞALLAHIN GÜCÜ 63
KENDİMİ GÖRDÜĞÜM ÖYKÜLER 67

СЪДЪРЖАНИЕ

РОЗИТЕ СА ЦЪФНАЛИ, РОЗИТЕ! 9
НАШИЯТ ДОМ 13
СЪРДЕЧНА ДРУЖБА 17
ИСТИНСКА ДРУЖБА 21
КАТО КУЧЕ И КОТКА 25
НЕ СЕ ПРИСМИВАЙ НА ПРИЯТЕЛЯ СИ 29
ЖЕНАТА ОТ ЛУДОГОРИЕТО 33
УВАЖЕНИЕТО ТРЯБВА ДА СЕ ЗАСЛУЖИ 37
СТОМНАТА СЕ ЧУПИ ПО ПЪТЯ ЗА ВОДА 41
МНОГО Е ВКУСНО 45
ПРАЗНИЧНО ВЪЛНЕНИЕ 49
ЗА СЕДМИЯ РОЖДЕН ДЕН НА АМИРА 53
УСМИХНИ СЕ, ЗА ДА ТИ КАЖАТ ХУБАВО МОМИЧЕ 57
ДЕЛВА ЗА МЪКИ 61
СИЛАТА НА БЛАГОСЛОВИЯТА 65
РАЗКАЗИ, В КОИТО СЕ ОГЛЕЖДАМ 69

GÜLLER AÇMIŞ, GÜLLER!

Bahçemizde kocaman bir gül fidanı var. Her bahar açıyor gülümüz. Bu bahar da açtı, açtı da açtı. Zira bu yıl bambaşka bir güldü o. Taaa çatıya tırmanmıştı, çatıdan da hop, yemyeşil ağaç üstüne zıplamış. Belki de onu okşamaktı niyeti. Üstelik evlatlarına ne de güzel bir mekan bulmuştu. Evlatları, o küçümencik gülceğizler için. Ressam baba sanki onlar için hazırlamıştı bu cennet köşesini: Yukarıdan baktın mı, ağaç üzerine ışıklar takılmış zannedeceksin! Gerçekten de öyle! Seviniyorsun, seviniyorsun ve eğilip ona usulcacık bir şeyler fısıldıyorsun. Yaklaşınca, yanına gidince onu okşamak geliyor içinden. Kendi kendine "O da hissediyor!" diyorsun. İşte, yaprakları bir titremedir alıyor. Herhalde hissediyorlardır, hoşlanıyorlardır, diye düşünüyorsun. Heyecandan senin dudakların da titriyor. Alıyorsun gülü eline ve okşuyor, okşuyorsun. Sonra da kokluyor, kokluyorsun. Dudaklarının titremesi heyecanını ele veriyor olmalı ki, gülün o narin yaprakları da ürperiyor. Senin heyecanını, senin sevgini o da hissediyor. Hissediyor, algılıyor. Başka türlü senin sevgine nasıl cevap verebilirdi? Düşünüyor, düşünüyor ve yapraklarını alabildiğine açıyor ve ne kadar kokusu varsa, hepsini sana bahşediyor, hediye ediyor. Başka bir sözle sevgiye sevgiyle cevap veriyor. Sevgi karşılıklı olunca bir o kadar güçlüdür. O zaman gülün isyanı sevgiye dönüşüyor, sevgi oluyor. Güçlü bir sevgi, hissedilir bir sevgi. Sevgiye daha güçlü bir sevgiyle cevap veriyor. Sevgi karşılıklı olunca, ancak o zaman daha sıcak, daha zevkli, daha doyurucu oluyor.

РОЗИТЕ СА ЦЪФНАЛИ, РОЗИТЕ!

В градината имаме един голям розов храст. Роза, която цъфти всяка пролет. И тази година цъфна. Цъфна, но сега беше съвсем друга розата. Покатерила се беше чак върху покрива и от там хоп подскок върху зеленото дърво. Може би искаше да го помилва. Дори и за рожбичките си беше помислила, за мъничките розички. Бащата художник, като че ли за тях беше приготвил този райски кът: Погледнеш ли от високо, ще помислиш, че са окачени светлинки, лампички по дървото. И наистина е така. Радваш им се, радваш им се тихичко и тихичко си шепнеш. И се доближаваш, доближаваш се и ти се иска да ги погалиш, да ги милваш. А в същото време и то си мисли нещо. И си казваш – то усеща. Ето, листенцата му трепват, сигурно им е приятно. От вълнение и твоите устни шепнат нещичко. Вземаш розата в ръка и я галиш, галиш! После се навеждаш и я миришеш, миришеш! Устните ти потрепват, издават твоето вълнение. А нежните листенца настръхват. И те те усещат. Да, и те издават своята обич. Иначе нямаше да отговорят на чувствата ти. Мислят, мислят и разтварят листенцата си, всичките си листенца, колкото листенца имат и ти изпращат своето ухание. На обичта ти отговарят с обич, с всичката си обич. Щом е взаимна, тя е още по-гореща, по-силна!

BİZİM EVİMİZ

Kapıları ardına kadar açık, bizim evimiz!

Başkentin gözde bir sayfiye yeri burası. Suyu şifalı. Her derde derman bir su. Havası da şifalı, çam kokulu bir semt. Yani başka bir sözle arayıp da bulunmayan, tarayıp da tutulmayan bir sayfiye yeri. İşte bu semtin ortalık yerinde üç katlı bembeyaz bir bina. Yüksekten, yani çam ormanından bakarsan, çayıra konmuş martı diyeceksin. İşte, ellerimizle kurduğumuz, çamurunu terimizle yoğurduğumuz, ömrümüzü geçirdiğimiz, iyiyi kötüyü konu komşuyla değil, kediyle köpekle paylaştığımız bizim her şeyimiz, kıymetli can evimiz. Çoluk çocuk burada doğdu, burada yetişti, onların da mekanı oldu. Sadece onların değil, çocuklarının, torunlarının da tabii. İşte, budur bizim kuytu evimiz. Dört nesil çatısı altında barındıran, Deliorman'dan, Bulgaristan'ın dört bir bucağından, Türkiye'den, Romanya'dan, Polonya'dan, Fransa'dan, velhasıl akla gelen her yerden nice konuklar ağırlandı bu yerleri koklanası mekanda. Şimdi oğlum, torunlarım ve hanımlarıyla paylaşıyoruz buranın yerini, yelini ve çam kokulu havasını.

Allah versin, hep böyle sürsün.

İşte dış kapı çalınıyor. Saate bakıyor ve hemen hoplayıp kendimi dışarıda buluyorum. Evet, saat on yediyi gösteriyor. Bu saatte misafir gelmez diye düşünüyorum. Biraz sonra benim güleç yüzlü torunum Amira, çocuk bahçesinin kırmızı arabasının penceresinden bakacak ve parmağı ile ağzını gösterecek. Babaannesi bu bilmeceyi çözebilecek mi acaba? Biraz güç.

Bu esnada Amira gerçekten gülümsüyor ve kendi kendine

“babaannem bilemedi” demek istiyor. İyi ki böyle oluyor, babaannesinin ayakları suya eriyor. Oysa Amira hala gizlemeye devam ediyor, eliyle ağzını kapatıyor. Bu sırada babaannesi “Bildim! Bildim!” diye alkışlıyor. Amira hayretle bakıyor babaannesinin gözlerine, inanamıyor, vesselam. Babaannesi işaret parmağı ile kendi dişlerini gösteriyor. Evet, gene de inanamıyor.

Evet, bulmaca çözülmüştür. Herkes alkışlıyor.

Evet, arkadaşınız büyümüş, bir dişi daha yerini yenisine terkediyor.

Varsın tüm çocuklar süt dişlerini değiştirip büyüsünler!

НАШИЯТ ДОМ

Вратите на нашият дом са отворени докрай.

Живеем в един престижен квартал на столицата. Водата му е лечебна, лекува много болежки. С други думи казано – с игла да се търси, трудно се намира такова място. Ето, в средата на този квартал се издига една триетажна бяла къща. Ако се погледне отгоре, от боровата гора, ще речеш, че е кацнал лебед сред ливади. Ето, това е нашият дом, който сме построили с ръцете си, с потта си. Тук прекарваме живота си, и хубаво и лошо, както със съседи, така и с кучето и котката. Този дом ни е всичко на таз земя. Скъпа като душите ни. Децата ни тук се родиха, тук отраснаха. Този дом стана и техен подслон. Не само техен, подслони и техните деца и внуци. С други думи този дом подслони четири поколения под стряхата си. Тук се посрещат гости от Лудогорието, известен като Делиорман. Тук са отсядали приятели от страната, приятели от Турция, Румъния, Франция, Полша. Тук гдето не се насищаш нито на въздух, нито на вода, нито пък на сладка дума! Сега споделяме тоз дом и въздух със син, снаха, внуци и правнуци. Нека Аллах да ни съхрани, все така да продължи.

Ето, звъни се на външната врата. Поглеждам часовника и веднага хуквам на вън. Да, часовникът показва седемнадесет. По това време неканени гости не ни посещават, си казвам. След малко моята усмихната правнучка Амира ще погледне от прозореца на червения училищен автобус и с пръстче сочейки устата си, ще си помисли „баба дали ще отгатне тази гатанка?“

Трудничко ще бъде!

През това време тя наистина се усмихва и си казва: „Баба нищо не забеляза!“

А баба й се досеща и ръкопляскайки изрича: „Отгатнах, отгатнах!“. Амира още продължава да си крие устата. Не може да повярва на очите си.

Да, но гатанката е отгатната!

Да, вашето другарче, моята правнучка е пораснала.

Всички ръкопляскат. Още един зъб е освободил място за новия!

Нека всички деца да си сменят млечните зъбки с нови, за да растат, растат!

CANDAN BİR DOSTLUK

O, çok yakın, samimi bir dostumdur. Her zaman, iyi günümüzde, kötü günümüzde hep beraberiz. Önceki gün telefon açtı, hastaymış. "Bana acele kurşun döker misin?" Başım çatlıyor, diye yalvardı. Ricasını hemen yerine getirdim ve merak içinde haber bekledim. İyi ki ellerimizde telefonlarımız var, her dakika görüşebiliyor, birbirimizi teselli edebiliyoruz.

Gel zaman git zaman, aradan epey bir vakit geçmişti. Bahçeye diktiğimiz yemiş fidanları dallı budaklı ağaç oldu, hatta meyve vermeye başladı. İlk zamanlarda meyvelere seviniyorduk. Daha sonra gölgelerinde mahalle ahalisiyle meciler yapıyor, gülüp oynuyor, neşeleniyorduk. Aradan yıllar geçince o diktiğimiz fidanlar da büyüdü, koskocaman ağaç oldu. Yine de sepet sepet meyve veriyorlar. Avlu içi çoluk çocuk doldu. Zil misali sesleri mahalleyi çınlatıyor, uyuyan kuşları dahi uyandırıyor. Ne var ki, ninelerinin takatsiz sesleri torunlarının kulaklarına ulaşamıyor.

****

Arkadaşım telefon açtı. Sesi daha dinç geldi kulağıma… Şükürler olsun, dedi. İyi ki varsın!

Ben ise, Allah her zaman düşenin yanındadır! dedim kendi kendime.

Şükürler olsun binbir kere, yardımım dokunduysa!

СЪРДЕЧНА ДРУЖБА

Тя ми е много близка, сърдечна приятелка. В хубави, в тревожни дни, винаги сме една до друга. Миналия ден ми се обади, болна била. „Умирам от главоболие, моля те веднага, ако можеш да ми лееш куршум“ рече. Изпълних желанието й, и с нетърпение зачаках отговор. Жалко, много сме далеч една от друга. Добре, че имаме телефони под ръка. Всяка минута можем да се чуем, да се утешим или да се посъветваме.

Но времето тече, бяха се изтърколили много дни, дори години. Дръвчетата, които бяхме посадили, сега са големи, клонести дървета, дори започнаха да раждат плод. Отначало се радвахме на плодовете, правехме седенки за брането, веселяхме се, пеехме, играехме. Ето че минаха години. Посадените фиданки вече са големи, клонести дървета, обсипани с плодове. Отначало се радвахме на всеки плод. Събирахме се на седенки за бране, веселяхме се. Така годините се търкаляха. Фиданките вече са големи дървета и все още с кошници берем плодовете им. Дворът ни се напълни с детски глъч. Гласовете им като звънчета и спящите птичета събуждат от сън. Но жалко, немощните гласове на бабите им не достигат до тях.

****

Приятелката ми се обади тази сутрин. Гласът й беше по-ведър, не трептеше вече.

„Благодаря на Аллах“ си рекох, ако съм помогнала.

Аллах винаги е при падналия.

Хиляди благодарности.

GERÇEK DOSTLUK

Radi ile Sabi yakın dosttular, yani arkadaş. Hem de öyle arkadaş ki, hani derler ya, aralarından su sızmıyordu. Dostlukları ne dünden ne de bugündendi. Yıllar yılı sürdü bu dostluk, sürdü de sürdü. Yağ ile bal gibi bir dostluktu yani. Başka bir sözle, imrenilecek bir dostluk.

Yıllar yılı dost kaldılar. Hani derler ya "Hay hay ne düzen, ne düzen, ama gelmese bu düzeni bozan? Belki daha nice yıllar hep böylece sürüp gidecekti. Elleri öpülesi analarımıza yerden göğe kadar hürmetim, saygım var, ama bazen onlar da araya girince, düzen bozuluyor. Hani sağanak nisan yağmurlarından sonra nasıl seller oluyor, nehirler nasıl taşıyor, neden sonra da sular çekiliyor ya, amma suların geçtiği yerlerde selden izler kalıyor, yani biriken sular, taşlar, çöp yığınları ve daha neler neler… Aynı, insan kalbi de öyle. Hani derler ya, sırçadan değil bu kalp, ama dayanıyor. Dayanıyor dayanmasına, ama gün geliyor kırılıyor da. Demek sırçadan da ince…

Radi'nin anası bir akşam oğluna sitem edercesine konuştu: "Senin Sabi'den başka dostun, yani arkadaşın yok mu da, hep ondan bahsediyorsun? Dedi.

Annesinden öyle bir soru beklemezdi, oğlan şaşırdı doğrusu. Hayretle sordu.

- Neden? Dedi ve arı sokmuş gibi hopladı. – Dostlarımı ben kendim seçiyorum. Benim ondan daha iyi dostum yok. Onunla çok iyi anlaşıyoruz.

Sonra da annesini şöyle bir süzdü.

Tabii, gözlerin konuşması dilden daha etkiliydi, yani bıçaktan da keskindi.

İşte, hakikatte budur gerçek dostluk!

ИСТИНСКО ПРИЯТЕЛСТВО

Ради и Саби бяха много добри приятели, другари. И то такива другари, дето се казва и капка вода не би ги разделила. Дружбата им не беше нито от вчера, нито от днес. С други думи дружба като мед и масло, дружба за завиждане. С години останаха приятели „Хей, хей, каква дружба, дружба за завиждане, дано не се появи някой недружелюбен". Може би така щеше да продължи с години. Целувам ръце на майките, но ако те се намесят, тази дружба не продължава, както след пороен априлски дъжд реките прииждат и след пороя оставят камъни, купища смет и още какво ли не!.... Така е и с човешкото сърце. Нали то не е от стъкло, но въпреки това пак се пречупва, значи по-тънко е и от стъкло.

Една вечер майката на Ради се сопна на сина си: „Ти нямаш ли си други приятели освен Саби, та все за него говориш?" Рече.

Ради не очакваше такъв въпрос от майка си. Стъписа се.

- Защо, рече подскачайки удивен.

След това изгледа майка си.

Погледът е по-въздействащ и от думи. По друг начин казано, погледът понякога е по-остър и от нож.

Това е истинското приятелство!

KEDİ İLE KÖPEK GİBİ

Neden acaba iki çocuk, yani iki kardeş, oynayıp dururken "bu oyuncak benim, bu oyuncak senin" diye kavgadır başlıyor aralarında. Yanı başında oturan nineleri hemen ortaya atılıp torunlarını yatıştırmaya çalışıyor:

- Benim akıllı torunlarım, koskocaman tosunlarım, sepet dolusu oyuncaklarınız varken, güle konuşa oynayacağınız yerde, niye dalaşıyorsunuz kedi ile köpek gibi? O da olmayacak bir oyuncak için?

Kedi ile köpek gibi mi?

Kiminiz bu soruya olumlu yanıt verecek, yani "evet" diyecektir.

Yaş üstüne yaş derken, yıl yığmış ninenize veya dedenize de bir sorun! Acaba onlar nasıl yanıtlayacak bu merak ettiğiniz soruyu?

Kedi ile köpek evcil hayvanlardır. Başka bir sözle ev sahibine bağlıdırlar. "Şeytan kulağına kurşun" derler ya, ev sahibi evden çıkıp kaybolmaya görsün, onu nerede nerede, geçtiği yerleri koklaya koklaya bulup, ev sahibini ferahlatır, sevinçten olacak ki, etrafında koşa dolaşa onu eve getirirler. Sevinçlerini de işte böyle belirtirler. Eee, hayvan deyip de geçmeyin, "o öpmesini bilmez!" demeyin sakın, söylemek istediklerini ev sahibinin elinidir, elbisesinidir yalayarak, hareketleriyle, tavırlarıyla "anlatırlar". Dedem ne kadar haklıymış meğer, "Hayvanlardan örnek alın" derken. Hem de örnek veriyordu. "Bakın! Derdi: kuluçka ile civcivlere bir bakın! Civcivler büyüyene kadar onlara yemdir, tohumdur, yani hurdadır bulup "kıt-kıt" diyerek, civcivlerini toplayıp, onlara nasıl arayıp bulduğunu eşine eşine göstererek, kuluçka hurdayı gagalamaya

başlıyordu. Arada bir de “kıt-kıt, kıt-kıt” diye “konuşuyordu”. “Aynı insanlar gibi!” değil mi?

Velhasıl hayvanlar da tıpkı insanlar gibi. Kim kimden öğrenmiş, örnek almış, acaba?

Bu, çözülmedik bir bulmaca! Büyünce, bunu da çözeceksinizdir.

КАТО КУЧЕ И КОТКА

Когато две деца, каквито и да са, братчета или братче и сестриче, се заиграят, изведнъж започват да се карат:

- Тази играчка е моя, тази е твоя…

Баба им, която е седнала до тях, веднага се намесва, иска да успокои внучетата си:

- Моите умни дечица, вече пораснахте, наедряхте, вместо да си играете весели, засмени, вие започвате да се заяждате, също като куче и котка. И то за какво? За една никаква играчка.

Като куче и котка ли? Някои от вас ще кажат „да“.

Я попитайте дядо си или баба си, които са натрупали години върху години, да видим те какво ще рекат, какво ще ви отговорят.

Кучето и котката са домошари, т.е. домашни животинчета. С други думи, те са привързани към дома, към стопаните си. Навсякъде могат да ги разапознаят. Ако случайно стопанинът излезе от дома и се загуби, то животинчето по мириса го открива, обикаляйки около стопанина го успокоява и го довежда у дома. По такъв начин изразява и радостта си, че е извършил нещо благородно. Е-ее, не го подценявайте, че е животинче, и то знае да целува. (Като облизва ръката на стопанина си). И това, което иска да каже, го изразява с движенията си.

Дядо ми често казваше: „Учете се от животните!“ Колко прав е бил! И пример ни даваше. „Вижте квачката – казваше – докато пораснат пиленцата, тя им намира храна – трохи, зърна, канейки ги „кът-кът“ ги храни. Показва им как да си търсят храна, като

рови с крака. И открие ли някое зрънце, подканва пиленцата си „кът-кът“. Намереше ли някое зрънце, вземаше го с човката и им го показваше, също като хората. Но кой от кого се е научил? Това е неотгатната гатанка. Когато пораснете, вие ще я отгатнете!

GÜLME ARKADAŞINA GELİR SENİN DE BAŞINA

Bazı kişiler duygularını belirtiyor, bazıları ise açık açık yüzüne vuruyordur. “Hani, yüksekten uçuyordun ya, kanadın kırıldı mı?” gibilerden.

Kırıldı, hem de nasıl, deme?

Kıştı, kar her tarafa beyaz örtüsünü sermişti, her yanı ağartmıştı. Ama ne var ki, kara çevirmeden önce ince ince bir yağmur ıslatmıştı yeryüzünü. Bilirsiniz, hava bazı geceler daha serin oluyor, küçük olsanız da farkına varmışsınızdır. Zira, okula hızlanınca, anne ve nineleriniz arkanızdan kim bilir kaç defa haykırmışlar, sizi uyarmışlardır, “ceketini giydin mi?” demişlerdir. Şimdi gelelim sözümüze: Soğuk havadan yerler buz tutmuştu. Buzun üstüne kar da yağdı mı?... Böyle zamanda yürümek bile zor. İnsanın ayakları kontrole tabi kalmıyor, bir öte, bir beri kayıp gidiyor. İşte böyle bir günde, herkeste bir kusur gören ve gülen Murat, kızağını sırtlayıp karşıki yokuşa çıktı. Çıkınca da kızağına şöyle bir yaslandı ki, gel keyfim, gel!

Nedense iyi ve kötü haller her zaman elele, yanyana gidiyor. Murat keyif aldıkça kızağının hızı da artıyordu. Derken karşıdan bir araba belirdi. Belirdi belirmesine, ama Murat kızağı zapt edemedi, yani başka bir yöne süremedi. Ve olan o zaman oldu, Murat arabanın altında kaldı. Kendine geldiği zaman önce nerede olduğunu anlamak istedi. Etrafına şöyle bir göz gezdirdi. Aha, anladı, evde değil! Bu bembeyaz bir oda, gelip gidenler, etrafında dolaşanlar da hep beyaz giymiş. Anladı ama inanası gelmiyor, hiçbir yerinde ağrı falan

da hissetmiyordu. Ayaklarını kaldırmak istedi. İstedi istemesine, ama ayakları nedense onu dinlemiyor, kıpırdamıyorlardı. Burasının hastane olduğunun farkındaydı. Ama neden burada? Aklen zamanı geri çevirdi: “Ne güzel kızak koşusundaydım. Ama birden ne oldu? Başım döndü!”. Hatırlamaya çalışıyor, çalışıyor, ama nedense ötesi aklına gelmiyordu. Hatırında bir şey yoktu. Beyni bembeyaz bir defter sayfası gibiydi. Gerçeği, kendisini dolaşmaya gelen arkadaşlarından öğrendi.

Şimdi Murat da sizler gibi bir öğrenci. Hayat kendisine büyük bir ders verdi – yaşamı boyunca unutmayacağı bir ders: “Gülme arkadaşına, gelir senin de başına!” dersini.

НЕ СЕ ПРИСМИВАЙ НА ПРИЯТЕЛЯ СИ, МОЖЕ И ТЕБ ДА ТЕ СПОЛЕТИ

Някои хора си прикриват или само си загатват чувствата, а някои са открити, направо в очите ти го казват: „Нали от високо летеше, прекършиха ли се крилете ти?“

Прекършиха се и то как? Не питай!

Беше зима. Бяла снежна покривка се беше ширнала навсякъде. Но преди да обърне на сняг, един ситен дъждец беше намокрил земята.

Знаете, нощите са по-студени, нищо, че сте малки, сигурно сте забелязали. Когато тръгвате за училище майките или бабите ви, кой знае защо са ви напомняли или са ви питали „ Облече ли си жилетката или сакото?“

Сега да си дойдем на думата: Земята беше замръзнала. Върху леда беше завалял снежец. В такова време е трудно да се върви, а камо ли да се тича. Човек не може да си контролира краката. Подхлъзва се, ту насам, ту натам се клатушка. Ето, в такъв един ден Мурат, който се присмиваше на всеки, взе шейната и отиде на отсрещния склон. И още с излизането си се хвърли върху шейната: Невиждано, неизживяно удоволствие!

Незнайно защо хубавото и лошото винаги вървят ръка за ръка. Заедно с удоволствието на Мурат се увеличаваше и

скоростта на шейната. Не щеш ли, насреща се зададе кола. Зададе се, но Мурат не можа да задържи шейната, не можа да я насочи в друга посока и не щеш ли, остана под колата. Когато се съвзе, искаше да узнае къде се намира. Огледа се наоколо. Аха, сети се, не е вкъщи. Тази стая в бяло, хората около него все в бяло облечени. Разбра, но не му се искаше да повярва. Нищо, никакви болки не усещаше. Понечи да вдигне крак, но не можа. Но защо не му се подчиняват краката? Не се движеха. Разбра, че е в болница. Разбра, но защо беше тук? Мислено се върна назад във времето: А колко хубаво се спускаше с шейната. Но какво стана изведнъж? Главата му се замая…

Помъчи се да си спомни, но не можа. Никакви спомени нямаше по-нататък. Истината разбра от другарчетата си, които дойдоха да го навестят.

Мурат сега е ученик като вас. Животът му поднесе един голям урок: „Не се присмивай на другаря си, защото може и теб да те сполети.“

RABİYE – BULGARİSTAN'I ALMANYA'DA YAŞATAN DELİORMAN KADINI

Yıllar önce Almanya'ya gitti. Yol parası bile yoktu, bir arkadaşına borçlandı. Evde sarhoş kocasının yanında daha fazla kalamazdı. Çocuklarını onun hanesinde bıraktı. Aklı da onlarda kaldı. İradeden örülmüştü Rabiye'nin sinir sistemi. Çalışmaya, direnmeye, hiçbir güçlük karşısında boyun eğmemeye kararlıydı. Gerçekten de öyle oldu. İki yıl ona iki yüz yıl kadar uzun göründü. Dili var ama dilsizdi. Kime meram anlatabilirdi. İş aramaya gitmişti: "Peki, başla, dedi işveren. "Git, bana patates getir!" dedi. O boyun kıstı, bir şey anlamadı. Öteki iki avucunu birbirine dayadı ve bir şeyler mokurdandı. Yani "Hiç te mi kitap okumadın?" demek istemişti. Kapıdan boynu bükük çıktı Rabiye. Ama yılmadı. Gitti dağda at baktı. O başı boş gezen atlara. Onlarla dostlaştı, derdini onlara anlattı, onlarla paylaştı. Eve o bomboş odasına dönünce de, Alman alfabesini aldı eline, ezberlemeye çalıştı. Her akşam ellişer sözcük ezberledi. Hem ezberledi, hem yazıyı söktü. Sonuç gecikmedi. Çıtır çıtır konuşmaya başladı.

Başka iş aradı. İtalyan pizza lokantasına gitti. Orada hem yeni bir zanaat öğrendi, hem çalışma usulünü kavradı. Almanya'ya bir valizle giden Rabiye, bugün doğduğu, vatanı bildiği memlekete özel arabasıyla gelip gidiyor. Çocukları da Alman okullarında eğitim görüyor.

İşte böyledir Deliorman'ın kadını! Direnerek ayak üstünde durmasını bilen Deliorman kadını.

РАБИЕ – ЖЕНАТА ОТ ЛУДОГОРИЕТО, КОЯТО ПРЕДСТАВЯ БЪЛГАРИЯ В ЧУЖБИНА

Преди години замина за Германия. Нямаше пари за път. Вкъщи, при пияния си съпруг повече не можеше да живее. Остави децата си при неговото семейство. И умът й остана с тях. Но нервната й система беше изтъкана от упорита материя. Беше решена да работи, да не се прекланя пред трудности. И наистина беше така. Две години на нея й се сториха като двеста. Език имаше, ала беше няма. На кого можеше да се надява. Започна да си търси работа. „Добре“ казваше работодателят. „Иди ми донеси картофи!“. Тя свиваше рамене, нищо не разбираше. Работодателят разтваряше длани, опираше ги една до друга и нещо мърмореше. „И книги ли не си прочела?“ искаше да каже.

Излизаше с наведена глава. Но това не я склони. Отиде в гората и коне отгледа – такива, безстопанствени. С тях се сприятели, мъката си с тях сподели. И когато се прибираше вкъщи, в празната стая, започваше да изучава немската азбука – всяка вечер по петдесет думи научаваше. Пишеше ги, и така се справи и с писмото. Резултатите не закъсняха.

Проговори.

Потърси си работа. Отиде в италианска пицария. Там научи както занаята, така и начина на работа.

В Германия замина с един куфар, а се прибра с кола. С кола в родната си страна. И то заедно с децата си, които се изучиха в германски учебни заведения.

Такава е жената от Делиормана, от Лудогорието. Жената, която с упоритост стъпи здраво на краката си.

SAYGI HAKEDİLMELİ

Krisi narin bir kızcağız. Derin'in öğrenci arkadaşı. Aynı sınıfın öğrencileri her ikisi de. Krisi en başarılı öğrencilerden. Tıpkı Derin gibi. Derin bu akşam Krisi'yi misafirliğe davet etmiş ve kızı yumuşak bir sandalyeye oturtmuştu.

Krisi konuşkan, neşeli bir kızcağızdı. Kendini yabancı hissetmedi. Derin'le kızkardeşinin neşeli şakalarını ilgiyle seyrediyordu, Derin'in espirilerine hep beraber gülüşüyorlardı. Derin bir sıra geldi, eğilip kulağına bir şeyler fısıldadı. Fısıldadı ve iki elinden tutup onu aynen bebek gibi yürüttü. Zira onun da oyunlara katılmasını, beraber eğlenmesini istiyordu.

Bu kez oyunları değişti: Oynayıp zıplamak değildi… Gelen öteki arkadaşlarıyla Krisi'yi aralarına aldılar ve hep beraber başka bir oyuna geçtiler. Soru cevap oyununa. Biri soruyor, bilen, okuldaki gibi elini kaldırıp cevaplıyordu. En çok soru cevaplayan ödül hakkediyordu. Ödül de neydi, bildiniz mi, sizlerin en çok sevdiği çikolata, kurabiye ve en çok kullandığınız defter, kalem.

Bu akşam Krisi eve çok çok ödülle gidiyordu. O da memnun, arkadaşları da memnundu. Zira Krisi bu saygıyı haketmişti.

Dahası var.

Derin'in babası o akşam eve geç saatlerde döndü. Nedense Derin'in gözüne, heyecandan olsa gerek, uyku girmiyordu. Babasına hemen olup bitenleri anlattı. En çok Krisi'den bahsetti. Babası zaten ağzı var dili yok gibi, az konuşanlardandı. Her zaman olduğu gibi Derin'i dinliyor, dinliyor ve düşünüyordu.

Ertesi akşam rastgele Derin'le beraber çıktılar geziye. Derken bir

mağazaya girdi babası. Derin de arkasından yürüyordu. Derin aniden hopladı.

- Baba, Krisi'ye bir şeyler alsak, ne dersin?

Derin sanki babasının aklında oluşan fikirleri bir bir çözüyordu:

- Baba, böyle bir araba alsak, biliyor musun ne kadar mutlu olacak Krisi!

- Hangisini beğeniyorsun, diyerek Derin'i hayrete düşürdü babası.

Derin çarçabuk gözüne kestirdiği bir arabayı gösterdi:

- İşte bunu, dedi.

Dedi. Dedi ve Krisi'yi gözü önüne getirerek sözünü sürdürdü:

- Hem oyunlarda da bizden ayrılmayacak, dedi.

Krisi hem okulun birincisi olmakla, hem arkadaşlarının sevgi ve saygısını kazanmakla haketmişti bu hediyeyi.

Saygı hakkedilir, değil mi?!

УВАЖЕНИЕТО ТРЯБВА ДА СЕ ЗАСЛУЖИ

Криси е нежно момиче. Съученичка е на Дерин. И двамата са в един и същи клас. Криси е една от успелите ученички, също като Дерин. Тази вечер Дерин беше поканил съучениците си на гости. Криси беше закъсняла. Щом дойде, Дерин й предложи един мек стол. Криси, беше приказлива, не се чувстваше чужда. С радост наблюдаваше веселите шеги; на Дерин и сестричката му Амира. После се смееха, смееха заедно. По едно време Дерин се наведе и подшушна нещо на Криси и после я хвана за ръцете и я поведе при другарчетата. Защото му се искаше и тя да бъде заедно в игрите, заедно да се забавляват.

Този път игрите им се промениха. Заедно с новодошлите другарчета взеха Криси в средата и подеха друга игра: на въпроси и отговори. Едно от децата задаваше въпрос, а който знаеше вдигаше ръка, като в клас и отговаряше. Който отговори на най-много въпроси печелеше награда. И знаете ли каква беше наградата, най-много желаните от вас шоколад, курабийки и най-много използваните тетрадки и моливи.

Тази вечер Криси се прибра вкъщи с най-много подаръци. И тя беше доволна и съучениците й също. Криси беше заслужила това.

И още нещо.

Тази вечер таткото на Дерин се прибра вкъщи малко по-късничко. Може би от вълнение, на Дерин не му се спеше. И

веднага разказа на татко си всичко, от игла до конец. Обаче най-много за Криси говори.

На следващата вечер татко му и Дерин излязоха на разходка. И така разговаряйки се баща му влезе в един магазин. Дерин ненадейно подскокна.

- Татко, рече, знаеш ли Криси колко много ще се зарадва на една такава количка.

- Коя ти харесва? Рече баща му.

Дерин се зачуди, после подскочи, като посочи тази, на която беше закован погледът му.

- Ето, тази, рече и си представи Криси, мислейки си: „Хем и в игрите ще бъдем заедно."

Криси беше заслужила този подарък като първенец в училището и като най-обичаната и уважавана съученичка.

Ето, това е заслужено уважение.

SU TESTİSİ SU YOLUNDA KIRILIR (OLAĞAN İŞ)

Bu tekerleme öteden beri yıllardır yuvarlana yuvarlana, tekerlene tekerlene günümüze kadar ulaşmıştır. Hatırlıyorum: Evvel çeşmeler şimdiki gibi evlerin içinde değildi. Hele de köylerde. Annelerimiz, ninelerimiz suyu bakırlarla su ağacı ile ya pınarlarından çekip, ya köyün merkezindeki çeşmeden doldurup getiriyorlardı. Gerçi, omuzda su ağacıyla su taşımak kolay değildi. Ama öte yandan bu işin zevkli yönü de vardı. Hele de akşam üstü suya gitmek bir eğlence alemine dönüşüyordu. Herkes giyinip kuşanıp suya gidiyor, ya arkadaşlarıyla, ya konu komşuyla görüşüyor, hatta yeni yeni dostlar dahi ediniyorlardı.

Amcam kızı Ezide de meraklandı suya gitmeye. Bir akşam dedemin testisini alıp "dedeme bu akşam taze su getireyim" dedi kendi kendine. Giyinip kuşandı ve yola revan oldu. Kasıla kasıla, dört yanına bakına bakına yürüyordu. Arada sırada etrafına da bir göz gezdiriyor ve kendi kendine "acaba bana bakan var mı?" diyordu.

******

Çeşmede birçok kişiyle görüştü bu akşam Ezide. Çoktandır görmediği komşularıyla dahi buluştu konuştu, hal hatır soru sual etti. Derken böylece konuşa konuşa çeşme başına vardılar. Bir tarafta çift kurneli çeşme vardı. Testiyi çalkalayıp biraz su aldı, aldı ve şöyle bir dikip içti. Çok susamış olmalı. Bir defa daha eğilip biraz su aldı ve susuzluğunu giderdi. "Yarabbim, sana çok şükür!" Dedi. Dedi ve bu kez testi doluncaya kadar bekledi, ellerini de şöyle bir yıkadı. Etrafına, iki yanına bakına bakına ev yolunu tuttu. Keyfi

yerinde, güzel güzel yürürken önündeki taşı görmedi galiba, öyle bir kösteklendi ki, elindeki testi iki parça olmuş bir yana, kendisi başka bir yana yuvarlandılar.

Olağan iş! Üstünü başını silke silke kalktı. Kalktı ve bir de testiyi araştırdı. Testi param parça olmuştu. Görünce gözyaşlarını tutamadı, yanaklarının iki yanında sel olmuş akıyorlardı.

СТОМНАТА СЕ ЧУПИ ПО ПЪТЯ ЗА ВОДА
(СЛУЧВА СЕ)

Този израз години наред търкаляйки се, търкаляйки се е достигнал до наши дни. Едно време чешмите не бяха вътре в къщите, както сега. Особено на село майките ни, бабите ни носеха вода от кладенците или от единствената чешма в центъра на селото, с менци на кобилица. Наистина, не беше лесно да се носи вода с кобилица на рамо. От друга страна пък беше забавно. Всеки си обличаше новите дрехи и отиваше за вода, за да се види с приятелки, съседки.

****

Братовчедката ми Езиде взе стоманата на дядо и реши тази вечер тя да му донесе прясна вода. Премени се и тръгна, оглеждайки се наоколо.

На чешмата се видя с много хора. От едната страна чешмата беше с два чучура. Наля малко вода, утоли си жаждата, като не забрави да благодари на Аллах, че е сътворил водата, като рече тихичко „Много ти благодаря!“. Напълни си стомната и потегли. Както хубавичко си вървеше, оглеждайки се наоколо (дали не я заглеждат), не видя камъка пред себе си, спъна се и падна.

„Стана тя!“ си рече. Тя беше паднала на една страна, а стомната на друга, строшена. Изтупа се и заплака със сълзи като порой, от двете страни на бузите й.

ÇOK NEFİS

Ne demekmiş bu “Çok nefis!”

Bütün aile üyeleri yemek düşkünleriydi. Örneğin “Yarın yemeği sen yapacaksın!” dendi mi, düşünmek sana düşüyor.

- Eee, ne yapacaksın?

- Örneğin patates yahnisi olabilir mi? Etli veya etsiz, her ikisi de yahni.

- İşte, başlıyorsun, diyelim. Örgüyü bir yana bırakıyor, patatesleri soyuyor ve doğruyorsun, soğuk su içine bırakıyorsun. Soğanı da soyup aynı kaba koyuyorsun. Düşünmeye başlıyorsun: Hep o örgü aklında: “Acaba Nur’un zevkine hitabedecek mi?”

Böylece düşüne düşüne ateşi kıstın. Kıstın ama yine örgüyü aldın eline. “Bu alaca olmuş, bu güzel…” derken aradan epey bir zaman geçmişti.

Evet, bayağı bir zaman geçmişti. Tencerenin kapağını kaldırınca, ortalığı yanık kokusu sardı. Eee, ne yapabilirdi? Dememişler mi “İki karpuz bir koltukta taşınmaz!” yani bir yemeği pişirmeye başladın mı, başka işle meşgul olmamalısın, onu sevgiyle yoğurmalısın, yemeğe sevgini ilave etmelisin. Hamur işiyse, hamurunu sevgiyle yoğurmalısın. Ozaman yemek “gel, ye beni” diye seni yemeğe kendisi davet edecek. Çünkü pek nefistir!

МНОГО Е ВКУСНО

Какво значи това: „Сготвено с обич“?

Цялото семейство имаше слабост към ястията. Например каже ли се „Утре кой ще сготви яденето?“ Да речем: “Ти ще готвиш?“

- Еее, какво ще сготвиш?

- Например: Може ли картофена яхния? С месо или без месо?

- Както ще да е, и двата вида са яхнии.

Ето, започна да речем. Остави плетката, обели картофите, наряза ги и ги сложи във вода. И лука обели и го сложи в същата вода. И започна да мислиш:

- Все тази плетка ти е в главата: „Как ли става? Дали е по вкуса на Нур?“

Така мислейки приготви яденето и реши да го опиташ, как е на вкус. Сръбна веднъж, още веднъж, но нещо не ти хареса. Още малко сол прибави и намали огъня. Намали и пак се наведе над плетивото: „Тази шарка е добра... тази е подредена.

Така, че доста време се беше забавила. Този път като вдигна похлупака, една миризма се понесе наоколо. Сега вместо хубав мирис на ядене, в стаята витаеше загорелият дъх на яхнията. Еее, какво да стори? Значи две дини не се носят под една мишница. Когато готвиш едно ядене, трябва да се отдадеш на него, с любов да го направиш. Яденето тогава е вкусно. Хубавият аромат разнесе ли се наоколо, то само те кани „ела ме изяж!“ ти казва. Така е всъщност, то само те кани да го изядеш. Защото готвачът е вложил в него и част от любовта си. Т.е. сготвено е с обич.

BAYRAM COŞKUSU

Başkentte oturuyoruz. Bu hiç de önemli değil. Bayram her yerde bayram. Köylerde, kentlerde, mahallelerde, evlerde. Hatta sokaklar bile bayram havasıyla dolup taşıyor. Gerçi, başkentin bir sayfiye semtinde otursak da, Müslüman olduğumuzu herkes biliyor. Örneğin çocuklar top alanına her zaman çıkıyor, din, ırk farkı yapmaksızın her türlü oyunlar oynuyor, her biri istediği lisanı konuşuyor, kardeşler gibi anlaşıyorlar.

Ardımızda bıraktığımız hafta içinde Kurban Bayramımız vardı. Bayram coşkusu önceden sarmıştı ahalinin büyüğünü küçüğünü. Büyükler aş odalarında hazırlık görüyor, küçükler de etraflarında bir öte bir beri dolaşıyor, kaçım kaçım koşuşturuyorlar. Onlar da annelerine, ninelerine yardımcı olmak istiyorlar. Amira henüz çocuk bahçesine gitse de, yine de ninesine yardımcı olmak hevesinde. İşte, ninesini elinde tabla dolusu lokma ile çıkarken gördüğünde, o da heveslendi.

- Getir, ben götüreyim, yalvarmaya koyuldu.

Ninesi "Sen küçüksün kızım, taşıyamazsın büyük tepsiyi" dese de, o yalvarmaya devam ediyordu. Ninesi nihayet çaresini buldu.

- Gel, beraber gidelim komşuya, dedi.

Rastgele, komşu oğlan kapıdaymış meğer:

- Lübo, oğlum, bakar mısın? Dedi, ninesi.

Adını duyar duymaz oğlan durdu. Nine peçeteye sardığı lokmalardan bir paket alıp Amira'ya uzattı ve:

- Git, Lübo ağabeye "Buyur!" deyip, ver, dedi torunnuna.

Oğlan gülümseyip paketi aldığı zaman, Amira'nın ninesi yetiştirdi:

- Yarın bayramımız var, bayramlık dağıtıyoruz, dedi.

Amira da gülümseyip desteklercesine başını salladı.

Oğlan şaşırır gibi oldu, gözleri yaşardı. Nasıl teşekkür edeceğini bilemiyordu. Amira'yı okşadı ve heyecandan titreyen sesiyle: "Allah kabul etsin!" demek istedi ve el sallayarak hemen içeri koştu.

Amira da heyecanlanmıştı.

İşte bayram coşkusu: Bayram edenler de, etmeyenler de heyecan içindeydi.

Karışık milletlerin yaşadığı semtlerde oturanlar bayramlarını hep birlikte kutluyorlar, bayram coşkusunu hep birlikte yaşıyorlar.

ПРАЗНИЧНО ВЪЛНЕНИЕ

В столицата живеем! Това не е от значение. Празникът е навсякъде: И в селата, и в градовете, и в домовете. Празничната атмосфера се чувства и на улицата дори.

Наистина, в квартала всички ни познават като мюсюлманско семейство. Едно мюсюлманско семейство в това предградие на столицата. Ето, децата постоянно са навън – ритат топка, играят различни игри. Те не правят разлика във вяра, народност. Всякакви игри играят, всеки говори на какъвто език иска. Всякак се разбират.

Миналата седмица имахме байрам – Курбан байрам. Предпразничното вълнение беше обхванало и младо и старо. Възрастните бяха заети с подготовка в кухнята, а малките тичаха около тях, искаха и те да помогнат с нещо на майки, на баби. Амира е малка, още е в детска градина и въпреки това, гори от желание да помогне на баба си. И когато я видя да излиза с табла в ръка, се развълнува и се замоли:

- Моля ти се, дай аз да нося таблата!

Баба й продължаваше да я убеждава, че е още малка, че тази голяма тепсия не е по силите й.

Баба й най-после успя да я убеди заедно да идат до съседите.

Случайно един от младежите беше на портичката.

- Любо, ти ли си? Почакай… рече съседката и му подаде пакета.

Младежът се развълнува. Пое пакета, но не знаеше как да

благодари на малката Амира и с треперещ глас изрече „Господ да ви помага!“

И Амира се беше развълнувала.

Ето, това е празничното вълнение: И тези, които празнуват и онези, които не празнуват– всички, всички се вълнуват.

Тези, които живеят в един квартал, не зависимо, че са различни народности, те празнуват заедно своите празници, заедно изживяват празничното вълнение.

AMİRA'NIN YEDİNCİ DOĞUMGÜNÜNE

Amira bu bahar, yani 2019-un baharında yediye bastı. Buna kimsenin inanası gelmiyor – ne arkadaşlarının ve ne de evdekilerinin.

Örneğin bugün çocuk bahçesinde yeni bir şarkı öğrenmişler. Henüz içeri girmemiş, şarkıyı söylemeye başlıyor. Ağabeyi, teyzesi, hepsi şaşakalıyor. "Ne zaman öğrenmiş bu şarkıyı?" Diyorlar hayretle.

Farkında olduğu için, hemen cevap variyor:

- Bugün öğrendik, çok beğendim. Bunun için küçük okuluma seve seve gidiyorum, diyerek şarkıdaki kuşları dile getiriyor:

"Bir gün hoca gezinmeye çıkmış pazara. Gezinirken yerde beş leva görmüş. Çirkin bin kuş atmış onu.

Hoca hemen eve dönmüş. Hindiyi alıp tekrar pazara koşmuş.

- Hey insanlar, bakın şu hindiye,
  hem de beş levaya!

Kuş satan köylü sinirlenmiş ve hocaya şöyle demiş:

- Bu kuş konuşuyor, hoca,
  ya hindi ne yapıyor?

Hoca köylüye ciddi ciddi bakmış ve:

- Mademki kuş konuşuyor
  hindi ise düşünüyor! demiş."

Yani: Biri konuşuyorken, öteki mutlaka dinlemeli veya düşünmeli!

Amira da hem dinlemeyi,
Hem de düşünmeyi seviyor!

ЗА СЕДМИЯ РОЖДЕН ДЕН НА АМИРА

Амира тази пролет започна седмата си година. Но на това никой не вярва, нито приятелките й, нито пък родителите й. Например днес в детската градина са научили нова песен. Още не е влязла вкъщи и запява новата песен. Брат й, леля й се чудят: Кога е научила тази песен?

Тя разбира изненадата им и без да я питат отговаря:

- Днес я научихме, много ми хареса. Затова обичам да ходя в детската градина.

Амира чак сега се отпуска и започва да говори за птичетата в песента:

- Един след обед ходжата излязъл да се поразходи към пазара. И разхождайки се що да види: На земята пет лева. Хвърлило ги едно грозно птиче.

Ходжата видял това и веднага се върнал у дома. Върнал се и взел пуяка. Взел пуяка и пак хукнал към пазара, като викал:

- Ей, хора, вижте този пуяк,
  Хем за пет лева.

Селянинът, който продавал птичетата се ядосал и попитал ходжата:

- Това птиче говори, ходжа,
А пуякът какво прави?

Ходжата погледнал селянина сериозно и отговорил:

- Щом птичето говори,

Пуякът мисли!

Заключение: Щом единият говори, другият трябва да слуша или да мисли!

И Амира обича и да слуша и да мисли!

GÜLÜMSE DE GÜZEL KIZ DESİNLER

Dedesi onu göremedi. Göremedi ama sokakta veya bahçede küçük bir kız gördü mü, mutlaka ona yaklaşır ve önce adını sorardı:

- Güzel kızım, senin adın nedir?

Kız utanır, iki yanağında iki gül açar. Bakınır, bakınır, yüzü kıpkırmızı kesilir. Aklınca bir şeyler düşünür. "Keşke bir daha sorsa, o zaman söylerim", der. Tabii, dede fikrinden vazgeçmiş değil. Israr etmeye devam eder:

- E-eee, aklına gelmedi mi yoksa? O zaman ben söyleyeyim: - Ayşe mi?

Kız başını sallıyor (Hayır, demek istiyor.)

Dede ısrar ediyor. Tekrar soruyor:

- Fatma mı?

Kız gülümsüyor, dudaklarında güller açıyor.

Dede de gülümsüyor. (Seviniyor, "bildim galiba", diyor kendi kendine).

Kız gülüyor ama başını hala "hayır" der gibi sallıyor.

- Toni mi?

Kız iki kat olmuş, kırılıyor gülmekten. (Çünkü bu adı hiç duymamıştı). "Dedem de nereden buluyor bu isimleri?" diye düşünüyor.

- Senin büyük annen var mı?

- Evet, var! Hem o beni çok çok seviyor. Bana her gün güzel güzel kahvaltılar hazırlıyor. Ben de onu çok seviyorum. Hem de heey, şu kadar! (Bunu söylerken ellerini iki yanına alabildiğine açıyor).

Niçin seviyor acaba? Ona güzel kahvaltı yaptığı için mi?

Çocuk biraz düşündükten sonra derin bir nefes alıyor ve sözünü sürdürüyor:

- Çünkü onun elleri yumuşacık, beni yumuşacık elleriyle güzel güzel okşuyor.

Sonra etrafına bakınarak "kimse görmesin sakın" der gibi sözünü sürdürüyor:

- Hem bana çarşıdan ille de bir şeyler alıyor.

- Ne gibi şeyler?

Biraz düşünüyor, önce hangi birini söylesin, sabırsız dedesi sözünü kesiyor yine:

- E-eee, neydi o "bir şeyler"? Bonbon mu, çikolata mı?

Çocuk canlanıyor. Bu ikincisi. (Çabuk aklına gelmiyor nedense.)

- Evet, hani elimde çok çok tutamıyorum, elimi kirletiyor, onun için onu ilkin yiyorum.

Yürüyüp dururken istemez misin, bir kantin önünde durakladılar. Dedesi eğilmiş camın iç tarafına bakıyordu. Baktı baktı ve kısık sesle konuştu satıcıya:

- Bana şu tatlılardan iki tane verir misiniz?

Kız hemen dedesinin boynuna sarıldı:

- Dedeciğim, seni çok seviyorum!

Kız sabırsızlanıyor, iki elini uzatmış bekliyordu:

- Dedeciğim, seni çok, ama çok seviyorum.

- Dedeler de torunlarını çok severler!

УСМИХНЕ СЕ, ЗА ДА КАЖАТ „ХУБАВО МОМИЧЕ“

Дядо й не можа да я види. Ала зърнеше ли на улицата или в парка малко момиче непременно се доближаваше до него и го питаше:

- Хубаво момиченце, я ми кажи, как се казваш?

Момичето е срамежливо. На бузките му веднага цъфват две розички. Оглежда се, лицето й пламва. Навежда глава и мисли: „Ако още веднъж ме попита, ще му отговоря!“.

И дядото не се отказва, пак го пита:

- Айше?

Момичето клати глава – значи „не“

Дядото настоява:

- Фатма ли?

Момичето се усмихва.

И дядото се усмихва. (Радва се, „май че познах“ си казва).

Момичето се смее и си клати отрицателно главата.

- Тогава Тони?

Момичето пък не е чувало такова име. Продължава да мисли: „Дядо пък откъде ги измисля тези имена?“

- Ти имаш ли си баба?

- Даа, имам, и тя много много ме обича. Тя ми приготвя най-хубавите закуски. И аз я обичам „еееей толкоз!“.

Като го казва и с разтворени ръце показва.

- Заради закуските ли я обичаш толкова много?

Момичето се замисля, после поема дълбоко въздух и продължава:

- Защото нейните ръце са много меки. С меките си ръце ме гали, гали…

И после се оглежда дали някой не я подслушва, и продължава:

- И от пазара винаги ми купува нещичко.

- Какво нещичко например?

Тъкмо се замисля, първо кое да каже, нетърпеливият й дядо пак я прекъсва:

- Е-ее, какво беше това нещо, бонбони или шоколад?

Детето се разтропва с крачета:

- Дааа, второто беше! (Но защо ли, веднага не можа да се сети):

- Да, него не мога да го задържа в ръцете си, затова първо него ближа.

Облизвайки се поглежда дядо си и продължава:

- То така се яде, дядо! С близане.

И така както вървяха изведнъж спряха пред една лафка. Дядото се бе навел и както гледаше, подшушна нещо на продавача. А детето гледаше весело, усмихнато и си мислеше: „Дядо как разбра, че ми се ядат тъкмо тез курабийки.

Да, възрастните могат да четат неизказаните детски мисли.

DERT KÜPÜ

Nereden de geldi bu deyim aklıma!

Hayır, bir arkadaşım hatırlattı onu bana. Nasıl mı? Anlatayım:

Tek başına oturuyor başkentin bir yeni semtinde. Aslında tek değil. Kızı var, var ama yanında değil. Bir aşırı memlekette! Ha, dedi mi ne görebiliyor ne de konuşabiliyor. Dönüp dolaşıp derdini içine atıyor. Bilinen bir gerçektir ki, bugün biraz, yarın biraz derken küp doluyor, doluyor da fazla gelince, bir de taşıyor. Bu "küpü" ise içinde taşıyorsun. Taştı mı, bu dert, içinde yara açıyor. Hem de öyle bir yara ki, hiçbir melhem, hiçbir hap para etmiyor, içini kemiriyor.

Nasıl yardım edebilirsin? Ancak teselli etmekle, yaraya melhem sürmekle! Evet, bazen böylesi bir işlem yeterli geliyor. Yeterli, ama yara tazeyken. Zaman geçtikçe dert "nasır" oluyor. Nasır ise öyle bir-iki günde alışmıyor. Tedavisi için sabır gerek. Görüyorsunuz, her şey bir birine bağlı. Nasır ise sabır gerektiriyor. Gördüğünüz gibi, her şey birbirine bağlı ve bileşik oluşuna bağlı. Dert üsteleyince küp dolup taşıyor.

Her şey zaman gerektiriyor, değil mi! Onun için küp taşmadan önce tedbir almak gerekiyor. Püf noktası da budur zaten! Bu sınırı aşırmamaktır.

ДЕЛВА ЗА МЪКИ

От къде се сетих за този израз?
Не, че не съм се сещала. Отдавна не бях го срещала. Подсети ме една приятелка. Как ли? Ето така!

Тя живее сама, съвсем самичка. Всъщност не е сама, има една дъщеря. Има, но е в една далечна страна. Решиш ли, хайде, нито можеш да я видиш, нито пък да обмениш две думи. Въртиш се насам, натам и пак в кюпа, в делвата хвърляш всичко. „Делвата“, която е вътре в теб. Идва ден и тя прелива, отваря рана в теб. Пак вътре в теб. И то такава рана, която не заздравява нито от мехлем, нито пък от хапче. А те гризе, гризе те отвътре.

- Как може да си помогнеш?

Само с успокоение. Като мажеш раната с мехлем. Да, понякога това е достатъчно. Достатъчно е, когато взимаш мерки навреме. А наслои ли се едно върху друго, знае се от опит, превръща се в мазол. А мазолът не заздравява току тъй, за ден-два. Изисква търпение. Виждате, всичко е свързано, сложно и сложността идва от тук. Когато мъката се наслои, делвата се препълва, прелива дори.

Всичко изисква време! Затова се казва „трябва навреме да се взимат мерки“, преди да прелее делвата. Това е кулминацията: да не се изпуска този предел!

MAŞALLAH'IN GÜCÜ

- Maşallah deyin, maşallah deyin de nazar olmasın!

Nedense ninelerimiz bu sözleri hep hep tekrarlıyor, unutmayalım diye bir daha, bir daha söylüyorlardı. Hele de bebek, yahut küçük çocuk gördüler mi, bebek dilince konuşmalarını da bir duysanız?! (Laf aramızda, onları biz anlamıyorduk da çocuklara ne kaldı, bilmem!)

"Ne demekti bu, nazar olmasın!" Diye düşünüyordum. Hoca olan Hüseyin dedeme bir gün sorucu oldum.

- Nasıl cevap vereyim sana benim küçümencik torunum? Nasıl anlatayım da sen de anlayabilesin, "sağ ol dedeciğim, anladım!" diyebilesin. Dedi ve başını eğdi. Düşünceye daldı. Düşündü. Ben, dedem bana bu kez cevap veremeyecek sandım. Oysa acele uykudan uyanırcasına yerinden fırladı ve elini omuzuma koyup konuştu:

- Bak ne evlat, bazen insan boşta bulunuyor, güleç yüzlü, konuşkan bir çocuk gördü mü, ondan veya konuşmasından hoşlanıyor olacak ki, çocuktan gözlerini alamıyor. Başka bir sözle, sanki gözleri çocuğun üzerinde kalıyor. Hal böyle iken çocuk eve varıyor. Varıyor varmasına, ama başında bir ağırlıktır seziyor, gözleri yumuluyor, yaşarıyor. Neredeyse yatmak geliyor içinden. Evde başını yastığa koyar koymaz kendinden geçiyor. Ninesi çocuğun halini görünce:

- Vay, evlat, sen yanıyorsun, sen nazar olmuşsun! Diyor. Diyor ve hemen okuyup çocuğa üflüyor. Gözlerinden istemeyerek yaşlar süzülüyor.

Neden sonra:

- Sen nazar olmuşsun, evlat, deyip okumaya devam ediyor.

Çocuk uykuya dalıyor. Bir müddet sonra gözlerini açıyor ve hiçbir şey olmamış gibi oynamak istiyor.

Mademki içinden oynamak geliyor, demek çocuk hasta değil!

СИЛАТА НА БЛАГОСЛОВИЯТА

- Кажете машаллах, машаллах, за да не са му уроки!

Не зная защо бабите ни винаги повтаряха тез приказки. Все ни напомняха, за да не забравим. А видят ли някое бебе или малко дете, само да ги зърнете как им говорят по детски. (между нас казано, ние не можехме да ги разберем, та какво оставаше за малките.)

Чудех се, какво значеше това „за да не им е уроки“

Един ден реших да попитам дядо ми Хюсеин ходжа.

- Мое мъничко момиче, как да ти отговоря, как да ти го кажа, за да разбереш, да ми речеш „Разбрах, деденце, Аллах да те поживи“. Рече и наведе глава.

Замисли се. Малко мисли, много мисли и проговори. Аз пък си помислих, че дядо ми този път няма да може да ми отговори. Той подскочи, като че ли от сън се събуждаше, сложи ръка на рамото ми и рече:

- Вий какво си мислите, дядовото, понякога човек се вдетенява. По пътя си вижда засмяно или сладкодумно дете и не откъсва очи от него. Като че ли очите му остават върху детето.

Детето се прибира вкъщи. Прибира се, но чувства че главата му натежава, очите му се затварят, сълзят, с други думи иска му се да си легне. Не беше си легнало още, както се казва не беше заспало, баба му щом го видя веднага сложи длан на челото му и рече:

- Вай, чеденце, ти гориш, изгаряш. Ти си урочасан!

Казва и започва да му чете молитва. Както казват, бае му. Детето се унася в дълбок сън. След малко отваря очи, като че ли нищо не се е случило. Отваря очи и иска да си играе. Щом му се играе, значи детето не е болно.

KENDİMİ GÖRDÜĞÜM ÖYKÜLER

- Gönlün yaşı var mı?

Evet, bu soruyu bana birçok öğrenci sordu. Ne cevap vereceğimi bilemiyordum.

-Amaberaberolduğunuzyıllardabirbirinizihiçmigücendirmediniz, kırmadınız? Dediler.

Buna benzer sorular devam etti durdu.

Ben hala düşünmeye devam ediyordum. Henüz birini cevaplamamış, öteki soru geliyordu üstüne.

- Böylesi anları hatırlamıyor musun yoksa?

Ne cevap vereyim? Bu bir yıl değil, iki yıl değil. Beraberliğimiz yıllanmıştı. Üst üste, üst üste derken, aradan elli yıl üst üste yığılmıştı.

Elli yıl deyince, kulağa çok, ama çok geliyor. Hele de sizin yaşınızı göz önüne alırsak? Evet, çok. Ama bu soruyu sizin yaşınızdakilere sormak başka, henüz yıl üstüne yıl yığmaya başlayanlara sormak başka.

Küçükler için, yani siz, okul çağında olanlar için yıllar çok, ama çok ağır geçiyor. Ama bir de yıl üstüne yıllar yığmış olanlara bir sorun.

Günlerden bir gün doksana merdiven dayamış olan Hüseyin dedeme sorucu oldum:

- Dede, dedeciğim, dedim, sen kaç yaşındasın?

Dedem eğilmiş bedenini şöyle bir doğrulttu ve gururla:

- Seksen, seksen, evlat, dedi.

- Vay, ne çok yaşamışsın, dedem, demek istedim, ama demedim. Sadece dudağımı ısırdım.

Dedem görmüş olacak ki, rüyasında arı sokmuş gibi şöyle bir zıpladı:

- Ne, yoksa çok mu gördün bu yılları? Dedi.

Ben şaşırdım. Kısık bir sesle:

- Ihı, diyebildim.

Korktum, beni azarlayacak sandım elindeki değneği kaldırdığı zaman…

Oysa değneğiyle başının üzerinde şöyle hayali bir daire çizdi.

Gözlerim değneğin yolunda dolaşıyordu. Dedem sordu:

- Eee, ne gördün?

- Yooo, hiçbir şey görmedim, dedim.

- İşte, sen ne gördüysen, ben de onu gördüm. (Yani hiçbir şey görmemiş)

- Demek hiçbir şey görmemişsin, demek istedin, öyle mi?

- Evet, öyle diyebilirim. İnsan ne kadar da çok yaşasa, ona çok gelmiyor bu yıllar.

Yürüyüp dururken bazen duraklıyor, bir nefes alayım, diyor aklınca, ama yürümeye devam ediyor.

- İnsan nefes aldıkça canı yürümek istiyor, gençlerle boy ölçüşmek istiyor! Anladın mı, evlat?! Dedi.

Hani ne demişler “Gönül yaşlanmıyor, yani başka bir sözle gönlün yaşı yok!”

Öyle gelmiş, öyle de gidecek…

РАЗКАЗИ, В КОИТО СЕ ОГЛЕЖДАМ

- Душата мери ли се с години или с килограми?

Този въпрос ми задаваха много деца. „В годините на съвместен живот никога ли не сте се обиждали?“ Казваха. Не знаех какво да им отговоря. Последваха още много въпроси, все едни такива. Още на един въпрос не бях отговорила, другият се задаваше.

- Или не си спомняте такива моменти? казваха.

Какво да кажа, това не са година, две. Години, години бяха минали откакто бяхме заедно.

Като се кажат петдесет, изглеждат много. Особено като се имат предвид вашите години. Да, много са. Но друго е да зададеш този въпрос на тези, които ги навършват, които ги носят върху себе си, в себе си!

Когато бях на вашата възраст, един ден попитах дядо ми Хюсеин:

- Дядо, деденце, ти на колко години си?

Дядо лекичко се поизправи и с гордост рече:

- Осемдесет, чеденце, осемдесет!

- Вай, колко много си живял, дядо (исках да кажа, но не можах)

Само си прехапах устните.

Изглежда дядо ми забелязал гримасата, подскочи като ужилен от оса и рече:

- Какво, много ли ти се видяха моите години?

Аз се обърках. Не знаех какво да му отговоря.

- Аха, можах да изрека.

Изплаших се, да не би да ми се сопне, когато вдигна тоягата над главата си и очерта един кръг. Очите ми се движеха по очертанията на тоягата. Дядо ми рече:

- Еее, какво видя?

- Нее, нищо не съм видяла, рекох.

- Ето, и аз това съм видял, искаше да каже. – Значи нищо не съм видял.

- Значи нищичко не си видял, казваш, така ли?

- Да, така може да се каже. Човек колкото и много да живее, за него не са много тези години.

А когато вървяхме, понякога се спираше – дъх да си поеме, после пак продължаваше.

- Щом поема дъх, значи човек иска да продължи, иска да се равнява с младите, рече.

- Нали се казва душата не старее!

Наистина, душата не старее, нито пък се мери с години, с килограми.

Така е било, така и ще продължи дорде има живот на този бял свят.

